

Előfizetési díj félévre postán és helyben horitékál 6 forint, horiték nélkül házhoz küldve öt forint ezüst pénzben.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap egyegy iv.

Lapjaink mindenemű hirdeményeket fölvesznek.

Egyegy hasáb-sorért apró betűkkel öt ezüst kr. számítatik.

NEMZETI UJSÁG.

Alapítá KULTSÁR ISTVÁN táblabíró, kiadja özvegye.

Előfizetheti minden cs. kir. postahivatalnál s helyben a szerkesztőségnél. Zöldkert utca 488. szám alatt földszint, a hivatalban.

Tisztán írott cizmeket kérünk. Levelek a szerkesztőségnek czimzandók.

Bérmertetlen leveleket csak rendes levelezőinktől fogadunk el. Nevalírás nélküli idegen kezektől hozzánk küldött tudósításokat semmi esetre sem közlendünk.

TARTALOM.

Magyarország és Erdély. Nézetek a védegyesületi közgyűlés felett. (Vége). — Törvényhatósági tudósítások. Liptóbol (közgy. gr. Apponyi kinevezetése, nyugdíjas katonák adóztatása, s az érdempénzzel ellátottak elítélte főlötti vitakozás, Pozsony és Szabolcsmege körlevele). — Budapesti ujdonságok.

Külföld. Franciaország. N. Britannia. Olasz-, Törökország. Északamerikai egyesült statusok.

Értekezé. (Napló-török III.)

Hirdetések.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Nézetek a védegyesületi közgyűlés felett. (Vége.)

□ Az eddig előadottak, különösen a legközelebbi országgyűlés eseményeinek megemlékezésénél tett érintéseink után, egy külföldi alkotmányos nemzet józan politikusa minden esetre azon prognosist teendette vala: hogy a conservatív rész, az ellenzéknek politikai fiascoját használva, bizonyosan saját érdekében kizsákmányolta azon előnyt, melyet kezébe játszott a politikai kockafordulat, s első teendője is az volt, hogy magát illy lehető fiascok ellen biztosítván, mint politikában nyertes félhez illő, azonnal pártja szilárd organisatióját szem előtt tartva, — ebben az oppositiot minden esetre ő előzze meg —, a hazai főforgó kérdésekben saját elvnezetait ismertesse, terjessze, egy szóval saját érdekében mind kapun belől, mind pedig kapun kívül activ politikát, az ellenzéknek pedig hűledezeseket csináljon; mely a vesztesége után tétoyában levő ellenzéknek ugyan csak ellenzéki szerepére szorítsa, s folytonos agitatioja közben ne engedje azt lélekzethez jőni, s annak időt hagyni, hogy magát ujolag organisálhassa, szilárdithassa...

Szegény külföldi politikus!... képzeld, mint bámulna el, ha megtudná, hogy ezépen ellenzékéleg történt... Hogy a conservatív rész, mindjárt előlegesen is megelégedve az ellenzék által néhány ujságczikkben oda szőrt politikai incapacitási anathemával — melyet közölök némelly vakmerőbb talán a közgyűlésben is szemökbe mert mondani az ellenzékieknek, erre pedig a másik féltől potentirozva kapták vissza a fizetést, a gyönyörű „hazaáruló“ stb. cizmekben — az ellenzék mesterséges agitatioja által annyira elnyomatott; hogy pártjának szilárd organisatiójáról egészen megfeledkezett — a mi Istennek hálanem a mi hibánk, valamint nem a mi hibánk az sem, mikép előre megmondottuk, hogy az oppositio okvetlenül politikai egylet alakban kormányzandja ügyeit, akár ebben a conservatívok által megelőztetik akár nem; — az ellenzék által — valóban művésziileg — számára készített hűledezesek közt megelégedvén azon dicsőséggel, hogy a megyék nagyobb részében, védelmi rendszere után — mely ujságlapjainak ugyan csak keserves munkájába került annyiban, mennyiben az activ politikai térről csaknem egészen leszorított, s hasábjait csupa védelmi cizkkekkel kellett megtöltenie — mégis majoritást vivhatott ki üres sérelmek felett.... És ki tagadhatná, hogy ez az ellenzéknek ismét ildomos politikája volt, s hogy fölötünk ez által is bár szinleg veszítve, a valóságban még is győzelmet vitt... —

Az ellenzéki pártérdeknek illy folytonos életben tartása, s a kormánynak és conservativeknek depopularisatiójára törekvő működéseik közt, eljött végre az 1846dik évi augusztus 20ka, s megnyitott a védegyesületi harmadik közgyűlés... Igen természetes, hogy miután az országgyűlés megnyitásának rendes ideje már csak valamivel több mint egy év, nagyon is szükséges volt az ellenzékre nézve, a tisztán iparvédelmi öltöny alul kibujni, s előállani azon irányzatokkal, melyek ez alatt eleitől fogva rejtve valának... És ez becsületes nyíltsággal meg is történt.

Nincs szándokunk e közgyűlés terjedelmes raj-

zát adni, csak a lehető legrövidebben, főbb pontjaiban szellemével kívánjuk megismertetni a conservatív felekezetet... Előadott ugyan is e gyűlésen, miszerint milly önáltatásban élnek azok, kik hiszik, hogy a védegyesület, mellynek egészséges életét az iparműkiállítás igazolja, haldoklik, vagy talán már meg is halt... Előadott továbbá: hogy a védegyesületnek ezután nem lehet megelégedni azon negativ állással, miszerint csak arra szolgáljon eszközül, hogy külföldi kelmét ne használjunk; hanem a positivitas terére kell lépnie, s mind azon kérdések mellett, melyek a műipar s földművelés emelését előmozdítják, izgatnia... Illyenek pedig az ősiség, adó, a köztünk s Ausztria közt létező vámviszonyok, a fiumei vasut, a bányászat, posták stb. Ezeknek következtében nyiltan kimondatott: miszerint a védegyesületnek föladata leend, mind a socialis, mind a publico-politikai téren izgatva oda működni, hogy mindezen kérdéseknek, azon szellemben irányban, mellyben azt a társulat jónak látja, a megyéknél, s ez által az orsz. gyűlésen — a petitiókat sem zárva ki — majoritas szerezzék... Előadottak továbbá egyes specialitásai az érdeklött vám — s hazánk több iparágát illető súlyos és káros nyomásainak... Kétségre vonatott a kormány által kiadott kereskedési tabellák hitelessége, s ellenzékéleg, épen annyi, sőt még több kár állított hazánkra háromltnak, mint a mennyi haszon ott kimutatatik... Bányászati és postai visszaélésekről hoztattak föl, nem tudjuk vajlon igaz vagy hamis, adatok. Előadottak a közlekedési eszközök hiánya miatti roppant akadályok, melyek iparunk emelését gátolják sat. sat... Hogy mind ezek előadása mellett a kormányon és conservatív párton egy jó hajszál sem hagyatott, az magában értendő... Kimondatott végül: miszerint a védegyesület, a köztünk s Ausztria közt létező vámvonal, a legnyomasztóbbnak s károsabbnak tartja; hogy a védegyesület a magyar műipar emelésének előmozdítására, s az ahoz megkivántató eszközök kivitelére mindent megkísért... Hogy a védegyesület a közbenső vámvonal megszüntetését még is mind ezeknél fogva szinte károsnak, sőt a mennyiben ott el nem háriható financialis kérdések forognak föl, impracticusnak is tartja; hogy a védegyesület, egyedül méltányos kölcsönös egyezkedést tart a haza javára üdvönsnek a vámkérdésben... És ennek életbeléptetését minden uton és módon eszközölni fogja; hogy a védegyesület reményli, miszerint a kormány figyelembe véve a nemzet igazságos kívánatait, a nemzetnek e kívánását teljesíteni is fogja; végül: a védegyesület, a főnebb előadott pontok mellett, minden szabados és loyalis utakon izgatni fog, mind a socialis téren, mind a megyéknél, s ezeknek az országgyűlésen majoritást szerezni törekszik... Az izgatás vezetője a középponti elnökség s az igazgató választmány leend, mellynek utasítása szerint fognak működni a fiók-egyesületek, mellyeket minden adatokkal és argumentumokkal szintén az igazgató választmány fog körlevelek után ellátni, s mellyeknek köteleességük a társulatnak mentül több tagokat szerezni, nem kimélve a kapacitációnak semmi nemeit... A védegyesület pénztárának — mint izgatási egyik fő tényezőnek — nevelésére aláírási ívek fognak kibocsátatni a fiókgyesületekhez... A középpontban már eddig szép számú aláíráások történtek, maga az elnök — mint hallottuk — öt ezer ezüst fto adott...

Előhozott még e gyűlésen — s mint látjuk egy ellenzéki lapban már vezércikk is van felette — miszerint a kormány tetteleg kívánja a dohánymonopoliumot hazánkban behozni, az által, hogy szivar és burnógyártmányait mindenfelé árulhatni akarja, mellyet, természetes, hogy a hazai gyárosok ki nem állhatván a concurrentiát, — mivel, már csak a külföldi dohányt is, miért azok nagy vámot fizetnek, a kormány vámmentesen hozatja be magának sat. — kénytelenek lesznek megbukni, s akkor a kormány maga maradván, olly árt fog szabni gyártmányainak, a millyen neki

tetszik. *) E tárgyat a legközelebbi gyűlésekben a leg-hathatósabb izgatásra fogja használni az ellenzék; mi azonban ugy hisszük, hogy a kormány, ezen, a szigoru jognál fogva aligha megtámadható financialis expedienst soha sem fogja a kivitelben odáig tulhajtani, a melly phasisban azt már méltánytalannak s a nemzet érdekével meg nem egyezhetőnek rémkép s remegve látja az oppositio, s így előlegesen is kivészi ezen egyedül hatalmassá válható fegyvert az ellenzék kezéből... Megemlézendőnek véljük még, azon — saját érdekében igen czélszerű rendelkezést is a védegyesület részéről, miszerint a főlebb érdeklött teendőnek kivitelére nézve, főkötelességének tüzte ki mentül több adatokat országszerzte összeszedni, mellyek fölvilágosítást nyujtsanak hazánk műiparának és földművelésének állítólag általános nyommasztó helyzete okairól, és ezen helyzetnek jobbra változtathatóságát előmozdító eszközökről...

Legvégül közlendőnek véljük még, miszerint Kossuth Lajos a védegyesületi igazgatóságáról házi körülmények miatt, s hogy erejét annál többoldalú munkásságnak szentelhesse, lemondott, s helyébe Gorvó István választatott meg.

És így lön a magát pusztán socialis téren, minden pártszínezet nélkül működni állított védegyesület, ellenzékparti politikai egyesületté...

Az előadottak után önkényt azon kérdés merül föl: vajlon illy körülmények közt az ellenzék ellenében kell e valamit tenni a kormányynak, kell e valamit tenni a conservativeknek?...

Mind az, mit jelen cikkünkben eddig irtunk, olvasóink egy részét könnyen azon gondolatra vezérelhet: miszerint „kár volna biz itt csak egy lépést is tenni, hiszen azon férfiak, kik e cikkben ellenzékieknek neveztetnek, hazánknak leghivebb barátai; hiszen nincs programukban egy pont is, melly hazánk javának előmozdítására ne czélozna; nincs törekvésekben egy iz is, melly hazánk érdekeit nem képviselné“... És első pillanatra magunk is azt moadjuk, hogy illy gondolkozásu olvasóink igen becsületes hazafiak, s épen nem csodálkozunk rajta, ha azt hiszik, hogy még e felett igazságuk is van...

Azonban a politikai tér koránt sem mértanilag kiczirkalmazott, minden részleteiben egyszerre ápitlantható hollandi virágos kert; hanem ármányteljes tömkeleg, mellynek tévutai közt mind az, ki csak lelkesült bátorságában s jó akaratában bizik, s Theseuskint nem gondoskodik előre az eszélyesség Ariadne fonalaról: vagy a despotismusi minotaurus torkába hull, vagy az anarchialis éhhalálnak lesz szánandó martaléka!... Maga pedig a politika koránsem valami moralis predikáció; hanem a főnálló, egymással küzdelemben levő emberi érdekek tana... Innen politikában a lelkesült jó akarat, az önmagát föláldozni kész becsületesség, tiszteletre méltó szép tulajdonok lehetnek ugyan; de az ildomosság mindenek felett kiegészítő alkotó rész... És mi itt magának a kitűzött czélnek, nem pedig az akármiféle czél kivitelére szolgáló eszközök ildomosságáról beszélünk.

Egy törpe — például — nagyon eszélyesen cselekszik, ha egy óriással küzdelemben minden lehető előnyöket fölhasznál; azonban nagyon is eszélytelenül cselekedett, hogy egy óriással küzdeni szembe szállott... És tökéletesen így áll a dolog az ellenzékkel.

Hogy azonban megértessünk, egészen nyiltaknak kell lennünk; itt a reservatakat mit sem érnek; s mind a három résznek, t. i. a kormányynak, conservativeknek s ellenzéknek egyiránt ártalmasok... Ez okból nagyon fájna, ha mind el nem mondhatnók azt, mit elmondani okvetlenül szükségesnek találunk, s mi nélkül mind az, mit eddig irtunk, alig érne egy hajító fát... Azért tehát a dolog érdeme...

A szél szeszélye által pillanatra egybehordott homokbuczkát is óriási magasságnak néző együgyűek;

*) E felett érdemleg s tüzetesen fogunk majd nyilatkozni. Szerk.

vagy pedig az üvegtrödékét is gyémántként áruoló csalárd nyeglék közé sorozzuk-e azon embereket, kik hazánkban nem ismernek ildomos politikai szónoklatot, mintha minduntalan a 15 millió (?) népre hivatkoznak?.. Nem tudjuk, hol tanulták a magyarok isteneinek e csodálatos kosztosai a magyar statistikát?.. de annyit minden esetre tudunk, hogy ha kenyértörésre kerülne a dolog, e fönnen hirdetőt 15 millió népből 15 ezeret sem bírnának kiállítani... Tudunk továbbá annyit, hogy az illy álomjáró politikai philisterek, legfőleg is csak azon okból vonhatják magukra az orrukot csak kissé is túllátóknak figyelmét... hogy kikaczagtassanak...

Magyarországot — a kapcsolt részekkel s Erdéllyel együtt — legújabb statisztikai számítás szerint 14 millió nép lakja... szép s hatalmas összeg igaz... Ámde nem vagyunk e kénytelenek fájdalommal megvallani, miszerint e 14 millió népnek majd két harmadrésze még magyar nyelvűket sem érti, s annál kevésbé alkotmányos magyar érdekeinket; sőt mi a legszerencsétlenebb — rokonszeny helyett sok részben ellenszenyvel viseltetik irántunk... A hátramaradt rész pedig — kiknek nyelvünk valóban anyanyelve — legalább is — bizton állíthatjuk — %ben műveltségi helyzeténél s azon hiténél fogva, miszerint mindent, minek jönni kell, összekulcsolt kezekkel s contemplativus andalgó élet közt vár a kormánytól, alkotmányos politikai lelkesülésre képtelen... Hogy mind ez ugyan annyi deficit az ellenzék számításában; csak az nem láthatja, kit Isten sujtó keze vaksággal ostromozott meg...

De tekintsük meg e politikai kártyának másik oldalát is, ott alkalmasint még marquirozottabb képekre találunk...

Magyarország 14 millió népén kívül, az ausztriai birodalom kormánya alatt, legalább is 20 millió nép létezik, melly Magyarországnak népén mind műveltségben, mind anyagi erőben sokkal fölülmúl... E 20 millió nép saját anyagi érdekeit tökéletesen ismeri, s ez anyagi érdekei Magyarországgal a legegyszerűbb összeköttetésben állnak, s ennél fogva teljességgel föl nem tehető, hogy azon mozgalmak, mellyek e tekintetben hazánkban történnek, előttök a legnagyobb fontossággal ne birjanak...

Már most nézzük az ellenzék működését.

Ha jól emlékezünk, Wieland mondta az enthuasiákról, miszerint „fölguyjtják másnak csüret, mivel hallották, hogy benne patkányok tanyáznak, s legázolják legszobb gabonavetéseit, mivel azok kalászain néhány verbet élösködni látnak”; ennél a magyar ellenzéknek jellemzőbb ismertetését adni lehetetlen. — Nem mondunk sokat... Ám lássuk.

Ez ildomos urak, ott a másik oldalon, mivel pár év óta minden áron szájukba vették a népboldogitást, már azt hiszik, hogy a népet boldogították is, s így hiszik azt is, hogy sympathiáját megnyervén, minden tréfán kívül okszereik támogatásul 15 millió nép áll hátuk megett... Különös ajándéka a gondviselésnek, illy rózaszín álmokat éldelelhetni... Azt gondolják ezen jámborok, hogy a nép drótra fűzött báb, mellyet, a mikor és a merre tetszik, akkor és arra rágathatnak, s kényük szerint tánczoltathatják?... Azt hiszik, hogy épen ők, kiknek legnagyobb része a kényuraságot olly igen szereti gyakorolni, míg mások jobbjai már rég időtől a legbiztosb jólétet élvezik; hogy mondjuk épen ők lesznek azok, kik néhány csengő phrasissal a nép kebelében azonnalsympathiát, bizalmat s föltétlen odaadást ébresztenek maguk iránt?... Ám jó étvágyat e hiszemhez... Mi azonban illy vigyázatlan, számíttalan s józan tapasztalás elieni ábrándot egyenesen veszedelmesnek tartunk. — Az ir nép, több mint félszázada, hogy folytonosan agítaltatik, s még mai napig sem viltak mellette komolyan azért, mi őt főleg érdekelné, t. i. a bérviszonyok czélszerűbb elrendezéseért. Illyen volt mindig s illyen lesz a demagogia...

Ezen jámbor férfiak tehát a másik oldalnak, azon hiedelemben — mint mondánk — hogy hátuk megett 15 millió nép áll; ellenükben pedig csak (!!!) azok a figyelembe is alig vehető (!!!) örökös tartományok, nagy részben az europai közpolitika, ezeken kívül pedig, minden erősebb alap nélkül álló conservatív = hazárduló párt!... Neki rohannak tehát magyar miskásan, persze csak szóval, — mert a 15 millió nép még eddig csak a holdvilágban él — s megtámadják a leggyalázatosabb gyanúsításokkal, rágalomokkal, fe-

nyegelőzésekkel, s piszkolódással mind ezen tényezőket, s torkus szakadtából kiabálják: „lankasztottak eddig bennünket, az örökös tartományok érdeke; minduntalan csak jogainkat kell védeni; kreiszhauptmannokat küldenek nyakunkra... de hiszen, majd másként lesz ezután, többet nem engedjük magunkat csapolni, menjenek az örökös tartományok, keressenek piacot, hol tetszik, maguk számára, a magyar piacról ugyan többé nem élösködnek; sat. sat.

Már hiszen t. hazafiak... hogy egy illy párt, melly száján kívül semmi tehetséggel sem bír, s még is egyszerre beháborút izen kormánya s a haza mind szellemileg, mind anyagilag legdúsabb osztálya, s külföldi a vele egy fejedelem alatt élő, hazánkban mind szel emileg, mind anyagilag dúsabb népek érdeke ellen; hogy, mondjuk, egy illy párt, azon üdvös intézkedéseket, mellyeket programjára kitűzött, csakugyan életbe nem léptetheti, erre, ugy hiszünk, nem kell nagy demonstratio... Illy körülmények közt, minden nagy ígéretek mellett is, mit várhat tőlök a földbirtokos osztály? mit a polgári rend? mit a nép?... Nagy szavakat, semmi valót... Ugy hiszünk pedig, hogy ezekkel sem egy józan földbirtokos, sem egy józan polgár, sem maga a nép be nem éri... Im Franciaország, egy, mind szellemileg, mind anyagilag dús, virágzó, független, egyajku nemzet szabad hazája, egy Thiers-t s pártját, pedig csak tehetségükben van több, de szájukban nincs féltékeny harciaság sem, mint a mi ellenzékünknek van, s még sem bocsátja kormányára... Im a hatalmas Albionban, hogy a whig kormány megalakulhasson, Palmerston lordnak, ki a harcias szellemnek szagában állott, először Franciaországot meg kellett látogatnia, miszerint külpolitikája irányában a francia kormányt az ellenzékéről meggyőzö... Tehát csak a magyar ellenzék volna az, melly Isten és ember előtt siralmas kontárpolitikájával — mint országgyűlési majoritás — a győzedelmet kivívja?... Valóban, bár milly kiváltságos nemzet legyünk is, e kiváltságunk még aligha jutottunk birtokába.

A sok specialis okok közül — mellyeket, ha szükség leend reá, szívesen előhordunk — csak egyet említünk meg jelenleg, melly már maga is fontos tanúság lesz arra, miszerint az ellenzék, eljárásai modora mellett, a programjába fölvetett üdvös intézkedéseket keresztülvinni képes nem leend, még azon esetben sem, ha a kormány elfeledve e vele való méltatlan bánást, hajlandó leend velük transigálni... Vegyük csak a vámegegyezkedéseket... Ugyan mi szemmel néznék az örökös tartományok saját kormányukat — mert az egyezkedést saját specialis magyar kormányunkkal, ugy hiszünk, ki nem vihetjük, itt a birodalmi kormánnyal lesz dolgunk — ha látnák: miszerint ez, épen azon párttal egyezkedik, melly uton utfélen azt kiabálja: hogy „keressenek maguknak az örökös tartományok hol tetszik piacot; a magyar piacról ugyan többé nem élösködnek?... E tárgyat jelenleg bővebben commentálni nem kívánjuk...

Ugy hiszünk, nem mondunk valami szerfelettit, ha az elöadottaknál fogva azt állítjuk: miszerint mind a kormánynak, mind a conservativeknek tenniök csak ugyan kell, miután a haza ügye, az ellenzék kezében, melly minden tulajdonival bir az igazgatásnak, de annál csekélyebb tulajdonával a kiviteli okos számításnak, nem czélszerű helyén van. —

Ennél fogva a kormánynak lélekismeretes kötelességében áll tenni, hogy híven megőrizze azon szeplőtlen szüz becsületességet, melly magát az uralkodó házat alkotmányos föntartásunk irányában főleg jellemzi: ezt nem csak a nemzet, de a történet is követeli tőle... A conservativeknek pedig, mint kik e haza legtöbb javadalmait élvezik, szoros polgári kötelességükben áll, e hazának alkotmányos épségét föntartani, s ez irányban minden erejük megfeszítésével keresztülvinni mind azon javításokat, mellyeket idő és körülmények a nemzet életében jelenleg megkívánanak... Ha ezt elmulasztják, s a nemzet alkotmányos élete koczkára tétetik, a történet nem másra, mint rájuk fogja sütni a legrettentőbb bélyeget, az áruló nevet... És nincs is e téren mitől tartaniök a conservativeknek; hiszen nincsen az ellenzék programban egy pont sem — kivéve, ha ne talán valahogy ismét fölvennék a papijavak elkövetését, s néhány üres sérelmet — mi a conservativek lobogóján szintén nem foglalhatna helyet, sőt szükségképpen helyet kell foglalnia, és pedig fölényegében tökéletesen úgy, mint a hogy az, az ellenzékie-

kén áll... A különbség csak egyes részletekben s a kiviteli modor lényegében foroghat föl, s csak ebben, és nem másban állhat a politikai pártszinkülönbség...

Végül egy kérdés forog még föl, az t. i. hogy miután tenni kell, miképen kell tenni?...

E kérdésre igen sok feleletet már e lapokban, s csak azon egy megjegyzést tegyük még hozzá, mit Ilik Fridrik olly igen szívesen ismételt, miszerint „politikában egy csalfa ellonobben másfél csalfát kell állítani“...

A kormány pedig, ugy hiszünk, meg fog maradni továbbra is azon ildomos politikája mellett, mellyet eddig a védegyesület irányában tanusított; a védegyesület kifejlődésének jelen phasisában is legfőleg talán azt nem fogja elnézni, hogy hivatalnokai közül — még mint jelenleg is van — a védegyesület igazgató választmányában szintén részes tagok legyenek... — Más részről pedig talán nem hátráltatni a conservativeket sem, ha netalán ellenzék szellemben szinte nyíltan egyesülnének. De erről s több idevágókról másszor.

TÖRVÉNYHATÓSÁGI TUDÓSÍTÁSOK.

Pestből. (Előleges tudósítás) Pestmegye övnegyedes közgyűlése folyó hó 25-én vette kezdetét; hosszas vitatkozások után Szabolcsmegyének a főispáni helyetteseket a törvényszéki elnökségtől eltiltó levele pártoltatott, s Pestmegye rendei is e tárgyban némi pótlással hasonló határozatot hoztak; a reggeli 9 órákor megkezdett gyűlésnek délutáni 4 órákor lön vége.

Liptóhól, augusztus 12-én*) Folyó hó 3-kán és következő napjain szeretve tisztelt főispánunk b. Majthönyi Antal ö méltósága elnöklete alatt tartott közgyűlésünknek ezek az eredményei: A n. méltóság m. k. helytartótanács azon intézvény következtében, melly nméltóság Apponyi György másod főkancellárnak kinevezését tudatja, szeretet első alispánunk indítványára, miután azt közkedvességű másod alispánunk is pártolta, ö exjának következő üdvözlő föirat határozottat: Nagyméltóságú sat. Erös hitünk és reményünk, hogy ha egy szebb jövő van e honnak szánva, ennek kivására nagyméltóságodat jelölte ki a gondviselés, s így az e czélra nélkülözhetlen hatalomnak nagyméltóságod kezeibe lott átadása, vagy is nméltgodnak felsöges urunk és királyunk kegyelméből másod főkancellárrá történt kinevezetése által öszintete öröme gerjesztve, egész alázatossággal, és egyszerűszersmind szívünk mélyéből üdvözlöjük nagyméltgodat magas hivatala e nehéz pályáján, mellyen olly tágas mezö nyilik a közjö elömozdítására; — azon a fényes polczon, mellyre annyira nehezedeni kezdenek a viharos idök, miszerint annak diszes és hasznos betöltésére jeles elmebeli tulajdonokon kívül, most már kivált a szándék tisztaságán alapuló rendíthetlen erély, kitérés, söt az önfeláldozás bizonyos neme is kívánatik; mi tehát erősen meggyöződve vagyunk, mikép ezen kellékek, ezen tulajdonok önérzete birta nméltóságodat e hivatal elvállatására, s imez meggyöződés szülte bennünk nméltóságodat által eszközlendö szebb jövő iránti tántoríthatlan hiedelmünket. — Erös kormány iránt nyilatkozik a közohajtás, erös kormányt ohajtunk mi is nmlgtu másod főkancellár! de mivel kormányt valódilag erössé csak a nemzet bizalma és rokonszenve tehet; ismét erös hitünk, hogy anaak nyomán az erös kormány idöszakánmlgtod másod főkancellárságával veendi kezdetét; s ha itt ott kellemtelenségekkel, akadályokkal, találkozik is, nmlgdodnak a haza boldogítására irányandó alkotmányos működése; elébb utöbb utat törend ez magának kétségkivül a nemzet jobbainak halás érzéséhez. — Fogadja tehát szívesen, kérjük nmlgdodat, szerencse kívánásunkat, és abeli buzgó ohajtásunkat: adjon a mindenható nmlgdodnak e pályán eröt s kitérés, és áldás kövesse minden lépteit. — Többire sat. Kelt az 1846 évi augusztus 3-kán s folytatva tartott közgyűlésünkben. — A nyugdíjjal ellátott, nemesi kiváltságokkal élő katonák, kiknek semminemü fekvö vagyona nincsen, az országos ajánlatokhozi igazságos kulcs szerint rovatathatása, s ha a rájuk kivetett összeget nem fizetnék, hogy a fizetés nyugdíjuktól történhessék, helytartó tanács utján a katonai fökormányzókhoz fölterjesztése iránt érkezett kegyes intézvény, azzal együtt, melly ugyanazoknak, s a katonai érdempénzzel ellátottak-

*) Rendes levelezönk tudósítása.

nak vádperreit, mielőtt végrehajtás alá jönnek, legfelsőbb helyre fölterjesztetni parancsolja, úgy vétetvén, mintha ezen rendelkezések által a kérdéses egyének a megyei hatóság alól kivonatni szándékolnának; az elsőre nézve végzésileg kimondatott: hogy a nem fizetés esetére olyanok is fognak perbe fogatni, és csak az elmarasztalási ítélet fog fölterjesztetni; a másodikat illetőleg: a nagyméltóságú m. k. helytartótanács úján fölírás intéztetik, hogy ő felsége az igazság czél-szerű kiszolgáltatása tekintetéből a jelen rendelettel ellállani kegyeskedjék. — A levelezések sorában szönyegre került a pozsonyi levél a külön hivatalos hirdetményi lapiránt, mely minden hírlaphoz csatoltassék; s azon oknál fogva, hogy a hirdetendő tárgy minél többek tudomására jusson, pártolást nyert; ellenben a szabócsi a főispánok és főispáni helyettesek törvény-székekeni elnöklése iránt első alispánunk fölszólámlása következtében, egyszerű tudomásul vétetett. — E közgyűlés folytatában az Liptó megye rendi szeretett főispánukhoz ragaszkodásuk bebizonyításul arczképének a tanácskozási terembe megszerzését elhatározták; mit, bár miként is ellenzé ő méltósága, utójjára a közkivánatnak még is engedni kényszerítve látta magát, s csak azt kérte, hogy a megszerzés költségeit ő viselhesse. — Helyén van itt érintenem, hogy folyó hó 5dikén az itteni izraeliták községe, új, igen csinosan épített templomuk beavatását ünnepelte, mely ünnepélyt ő maga és a tek. rendek, engedve az említett község forró kérésének, kegyes jelenlétökkel diszesíteni méltóztattak, és mellyel ugyanazon község azzal is érdekessé tön, hogy a helybeli szegényeknek valláskülönbség nélkül illető lelkészeik által pénzt osztattak.

Budapesti újdonságok.

(Van a hatvani-utczában egy háztulajdonos) kinek legnagyobb öröme telik abban, ha évnegyedenként a házbért magasra emelheti. Így történt ez egy korcsmárossal is, ki az említett házbán lakik, s kinek, mivel kissé látogatottabb a korcsmája, mintsem azt a házi ur előre gondolhatta, évről évre mindig magasra emelvé a házbért, annyira, hogy 700 forintból, mit kezdetben két szobáért s konyháért évenként fizetett, lassankint egész 1300-ra emelvé. A korcsmáros csak tűrte a meddig tűrhette e kényszerített adózt; de midőn a háziur zsarolása még ennél is tovább terjedt, a korcsmáros már nem maradhatott, s fölmondá a szállást. Az idő azonban mult s a szűk szállást a kívánt drága pénzen senkinek sem volt kedve kivenni. A fukar házi ur már szepgni kezdett, hogy nyakán marad egy évnegyed házbére, s eltökélte magát, azt, bár milly áron is, a legelső szálláskeresőnek kiadni. És ütött a megváltás órája, és jött egy korcsmáros, és kivéve azt 900 frtért, és a háziur 400 frt vesztesége mellett még is örült. Milly nagy vala azonban csodálkozása, midőn az új bérlő a 3 évre csinált kötelezvényvel kezében, egy napon kinyilatkozta: hogy körülményei úgy hozván magukkal, a szállást kénytelen a jelenlegi bérlőnek visszaengedni. A háziur fejkavarva vevé észre rászédetését, s megesküvék, miszerint legelső alkalommal kárpótlást szerzend magának a többi lakosokon. A korcsmáros pedig nagyot kacagott, mert 3 évig biztosítva látja magát minden háziuri önkényes zsarolástól. Vicem pro vice....

(Mult vasárnap délután) a de Bach-Soullier-féle műlovar-társaság az újépület tágas udvarában adá elő mutatóványait. S bár az idő kedvezőtlen vala, s bár az elborult ég maga is nagy csöppekben sirtatá az egyik ifju műlovar prósa lebuktat, néző még is tömérdek vala, s pedig azon egyszerű okból, mivel az eső szünve után nagyobb része nyugodtan élvezhető a nyaktörési örömeiket — ingyen.

(Folyó hó 24kén éjjel) egy csoport — zene kíséretében kurjongató — fiatal embert a „magyar király“ című vendégfogadó ablakaiból leöntötték. Már hogy e leöntés s épen e helyről történt, semmikép sem helyeselhető; ellenben dicséret érdemelnek a megsértettek, kik ez aljas tettet büszkén megvetették, nem hallgatva némely tüzes-bek elégtételt szomjazó biztatására, mert így a minden esetre keletkezendett éjeli botrányos kihágás elmellőztetett.

(Mint biztos kutföböl általában tudni akarják,) Hollósy Cornelia k. a csak ugyan szerződött nemzetiszínházunk igazgatóságával s pedig követelesei sokkal szerényebbek, mint sem azokat a kőszá hír előlegesen terjesztgeté. Mi nemzeti színházunkra nézve annyival is inkább örvendetesb, minthogy Scho-

delné asszony huzamos ideig tartó rekedtsége s gyöngékedése most már veszélyes betegséggé változott.

(A középponti vasuton) folyó hó 17dikétől egész 23dikéig bezárólag 9,130 személy szállított Pestről Vácra és vissza.

(E vásár folyta alatt) Pestre 2395-, Bécs felé pedig 2742 darab ökröt hajtottak; miből kiviláglik: hogy a németnek még is csak több ökröre van szüksége, mint a magyaroknak.

(A ki soha nem látott embert művészi-leg lórólloesni,) s arról sincs fogalma, miként lehet műlovarnak oldalbordáját úgy behorpasztatni, hogy azt megtapsolják! az sétáljon be egyszer — bár melly előadásra — a de Bach-Soullier-féle lovardába, s szemlélnedhet a csodák e legnagyobb csodáját. Mondják, miszerint ezentul nyaktörésben kísérlendik meg tehetségeiket, mert a puszta lebukás már igen mindennapi.

(Vahot Imre) „Magyarföld és népei, eredeti képekben. Föld- és népisme, statisztikai és történeti folyóirat“ —ának IVdik füzeté is megjelent, a többihez hasonló csinos kiállítással és érdekes foglalatall. Tartalma: Magyarország statisztikája. A legújabb gyárak. Csanádytól. — Eger (képpel) Sávoly Lajostól. A zsbambéki goth egyház romjai (képpel). Szabó Károlytól; s a muzslai népviselet (képpel). Majer Istvántól. — Előfizetési díj az első 6 füzetre 3 ft p. p. Egy-egy füzet bolli ára 50 kr. p. p.

(Szinte megjelent Kassán Werfer Károlynál) „Szózat, mellyet 184% iskolai év végnapján a sátor-allya-ujhelyi kir. középtanoda teremében tartott Hutter Antal, kegyes tanítórendbeli, középtanoda s elemiskola igazgató.“ Szónok igazgató urnak a nyilvános oktatási pályán szerzett érdemei sokkal ismeretesebbek, minthogy azok elhangzó magasztalmakra szorúlnának; s mi e 16 nyomtatott lapra terjedő parainesisét, — mellyben lelkes szavakkal tanítványihoz s a tanítókhöz szól, — úgy tekintjük, mint újabb bizonyítványát azon elvitázhatlan igazságnak, miszerint szónok igazgató ur egyike a derék szerzet azon leglelkesebbjeinek, kik föllogva hivatásuk fontosságát, minden kedvező alkalmat sikeresen fölhasználnak, hogy az ifju keblekbe az erkölcsi és tudományos kiképzés előszeretettel beoltsák. Sok ily erélyes igazgatót e zaklatott hazának.

K Ü L F Ö L D.

Franciaország. Páris, aug. 16. Tegnap a ministerek összegyűltek, hogy a királynak Guizot által szerkesztett a kamrákat megnyitó rövid beszédét meghallják. Guizotnak az a terve vagy is ohajtása, miszerint az új kamrákat arra bírja, hogy a drága időt pazarló választási vitatkozások megszüntessenek. Angliában a trónbeszédre válaszfölratra a parlament megnyitásánál, mindenkor az ülések első 24 órájában tétetik a javaslat, s gyors vitatkozás által azonnal elhatározzatik. Franciaországban ellenben a választási vitatkozások hetekig tartanak, s nem ritkán a kimenettől függ a ministerium főállása. Kétségeskednek, ha valjon a kamrák elállanak-e ez előbbi szokástól?

Tegnapelőtt este Párisban az operaházban azon hír keringett, miszerint a roueni vaspályán ismét nagy szerencsétlenség történt. A „J. des Debats“ szerint az egész esemény nem olly nagy fontosságú. A st. Germainbe menendő vonat ép azon pillanatban, midőn a st. lazarei pályaudvarba érkezett, a Rouenből jött vonattal összeütközött, de minden szerencsétlen következés nélkül — mire két személy ijedségből a kosiból kiugrott s arczukat megsérték.

A „Democratie Pacifique“ néhány hónap előtt azon hírt hozá, miszerint Vidocq a párisi rendőrségi csapat volt főnöke, viharterjes életét bevégezé, s hogy a szesz italok mértékfölvötti éldelete következtében a legnagyobb nyomorral küzdve meghalt. A hír alaptalan volt. Vidocq, ki magát rágalommal illetve érző, a „Democratie Pacifique“ szerkesztőjét a szajnai itélőszék hetedik kamrája elébe idézteté. Vidocq tegnap Landrin kíséretében vádját bebizonnyitandó, megjelent. S pedig a „Democratie“ állításait tetleg is meghazudtolá, mert úján a legdrágább briliánt gyűrűket, előlgingén szinte csillogó gyémántgombokat viselt. Az itélőszék a „Democratie Pacifique“ lapot 50 frank pénzbírságra s a költségek megtérítésére ítélé.

A hírlapok legtöbbjei ma a tegnapi ünnep miatt meg nem jelentek, kivéven: a „Courrier Français“, „Democratie Pacifique“ és „Gazette des Tribunaux“ lapokat.

Strassburg, aug. 17. Párisból aug. 17kén dél-

utáni 2¹/₂ óráról kelt tudósítások szerint a király a kamrákat személyesen nyitá meg s a legzajosabb éljenekkel fogadtatott. Ő felsége ezután a tuillériákba visszatér.

N. Britannia. London, aug. 15. Az alsóház aug. 13án tartott ülésében a „vallási vélemények könnyébségére vonatkozó bill“ harmadszor fölolvastatott s elfogadtatott. 14én számos bill terjesztett elő; az ülés további folyama alatt heves vitatkozások keletkeztek a seregnél uralgó korbácsbüntetés, a Buckingham palota költséges kijavítása, nemkülönb Villiers-nek egy indítványa fölött, miszerint a gabonabillbe becsuzzott azon tévedés, mellynek következtében a rozs-, borsó- és babvá-mok most fölebbszállítottak, mint az előbbi törvények alatt. Ezen tévedés fölfedezésére — mint emlité — Ibrahim basának tett azon kérdés szolgáltatott első alkalmat, hogy: milly befolyást gyakorol az új gabonabill az egyiptomi természetmennyek kereskedésére? Bentinck lord minden további változtatásnak erősen ellenszegült, mire Villiers indítványát visszavoná. Ezután Hawes indítványára egy bill hozatott föl s először föl is olvastatott, melly Uj-Seeland városainak s kerületeinek helyhatósági intézeteket s az egész szigetnek képviseleti alkotmányt nyujt. O'Connell által szinte több bill terjesztett elő, mellyek az Irhonbani földbirtok jobb szabályozására vonatkoznak, és először fölolvastattak. — A gyarmatbill 47 szóval 8 ellenében harmadszor fölolvastatott.

A mai alsóházi ülésben Milnes több folyamodványt nyujtott be, mellyekben a parlamenthez azon kérelem intéztetik, hogy a fegyenczházaktól kibocsátott bűnösöket illetőleg üdvös rendelkezéseket tegyen. Bright a főváros több részéből kérelemlevelet adott be, hogy a Vauxhall- Southwark- és Waterloo- hidakon a vámfizetés megszüntessék. A finantz választmány jelentése jóváhagyva, elfogadtatott. — Escott az ir fegyverbillt hozá szönyegre, kijelentvén, hogy e billre vonatkozó javaslatát a legközelebbi ülésben előterjesztendi, ha a kormány e közben képes nem lenne olly rendszabályokat létesíteni, mellyek Irhon állapotán segítenék. Sir G. Grey kinyilatkozta, miszerint a fegyverbill hétfőn pro forma a választmányon keresztül menend s a vitatkozások csak kedden Russell lord nézeteinek előterjesztésével kezdetnek meg. — Midőn erre a brit birtokok végetti bill harmadik fölolvása megtörtént, Bentinck lord indítványt tön, hogy az elfogadás csak három hónap mulva történjék, mivel fölötté káros irányu s a brit műipartól a védelmet megvonná, mellyben eddig a gyarmatok ellátásánál természetmennyekkel részest. Most a ház meggyőződhetik, hogy a szabadkereskedési rendszabályok elő nem idézik azon tevékenységet, mellyek a szabad kereskedés képviselői által a gyárkerületekben jósoltattak; de újabb s újabb tanujeleit adja annak, hogy a gabonabill a legkárosabb eredményeket szüli, s hogy a dolgozó tömeg a nagyobb gyár városokban hangos panaszt emel, hogy csekély napi bére által a szabad kereskedés rendszabályainak szomorú következményeit sajnosan érzi, mellyektől az országnak olly sok jót ígérnek.

O'Connell Daniel, (tegnapelőtt 72-ik évébe lépett) ki most a ministerium bizalmát nagy mértékben bírja, a dublini várostanácsnak folyó hó 11én tartott ülésében az ir helyhatósági reformokat illető lépésekre, mellyeket a mostani ministeriumtól vár, némi nyilatkozatokat tön, nevezetesen: a legközelebbi ülések elején az ir várostanácsok szerkesztésében valószínűleg tetemes változások fognak történni, hivatali képességük és tagjaik száma növekedni fog, úgy az adókiosztásra vonatkozó kötelességeiket is a társaság minden osztályainak megelégedésére könnyen betölthetik.

Olaszország. Mint Rómából már ismételve iratott, a pápai kegyirat által előidézett örömsaj és a kedélyek izgalma mind a fővárosban, úgy a tartományokban is a legfőbb fokra hágott, s egyedül a pápa atyai intéseire s a hatóságok eszéyes rendszabályaira csilapitathatott le. Ellenben az egész népség a legmélyebb háláérzet által van áthatva, s bármily szorgosan ohajjják is a reformokat, a pápának s kedves ministerének Gizzi hibornoknak bizonyára időt engedendnek a megfontolásra s kivitelre. A pápa legközelebb így nyilatkozott: „Népem szabadon várhat tőlem igazságot s kegyet, mert egyetlen mérveszöm ezen könyv“, s ekkor kezét az új testamentomra tevé. Meg kell vallani, hogy minden, mit eddig tön, az evangelium szellemében történt. Az új kormány a népszerűség legfelsőbb fokán áll, s csak az előkelő nemes családok s pénztö-zserek távolléte tartja vissza a népet egy aláírási-iv

megnyitásától, hogy IX-dik Pius trónra léptére emléket emeljen. Romagna szinte csendes, és a pápának s statuskancellárnak népszerűsége itt is általános.

Lucca, aug. 12. Ma délutáni 1 óra előtt egy perczel, két irtózatos földrengést tapasztaltunk, kivált a második fölötté erős vala. A nagy toronybani harang megkondult, a házi csöngetyük mind megmegecsendültek, számos kémény lezuhant, több ház tetemesen megrongáltatott, egy kertben a szobrok alapzataikról lehulltak, de semmi különös jelentékenységi szerencsétlenség nem történt. Massa és Carrara hegyeiben a népség a földrengés által fölötté sokat szenved. Adja Isten, hogy e vidékről semmi rosszat se halljunk. Nápolyból is földrengésről tudósítanak.

Törökország. Konstantinápoly, aug. 12. Turpin francia admirális s a középtengerihajóhad parancsnoka, folyó hó 9én de Chabanes által parancsnokolt „Cassini” hadi gőzösön ide megérkezett, míg „Triton” sorhajót, mely lobogóját viselő, Tenedosban hátrahagyá. Kisérétében 25 francia tiszt van. — Ugyan ezen alkalommal érkezett a görög királyné felségének főudvarmesternője Plüskow báróné és Rennenkamp kisasszony, udvari hölgy. — Titov orosz követ e hó 9én Odessába utazott.

Ma kezdődnek Galata-Serai-ban az orvosi iskolákban évenként tartandó vizsgálatok, s pedig a sultan, Mehemed Ali s az összes országnagyok jelenlétében. Előbb a Peran kívüli szabadtéren nagyszemű pattantyús táborozás fog történni.

A Samos herceg elleni pokol gép által megkísérelt gyilkos merénylet okozója (lásd lapunk 336ik számában) meg a gyilkosság-kísérelt napján kézzel kerítettett. Legújabb rendőrségi rendelet következtében a bérceknak azon kikötőpiac nevének kell írva lenni, hol állomásoznak. Azon csónak, mellyen a gyilkos a kuru-tschesmei parthoz érkezett, a galatai kikötőpiacához tartozott, mint némely jelen voltak állítják. — Ez által az azonnal üldözöbe vevő rendőrségnek irány adatott. Elfogtatván, papirjai elvették s a legközelebbi főállomásra vitették. Neve: Stamatidi, s jelenleg az arsenal börtönében fogva ül. A rendőrségi személyzetet erélyességeért a sultan 120,000 piasterrel ajándékozá meg.

Északamerikai egyesült státusok.

A „Courier des Etats-Unis” egy irtózatos eseményről értesít, mely jul. 25kén az Erie-vaspályán történt. A reggeli 6 órakor Midletownból elindult vonat nyolcz kocsiból állott, mellyek között 3 teher- s 5 személyszállító-kocsi vala közel 250 utazóval. Mintegy mérföldnyi távolságra Monroe-tól, egy teherkocsi tengelye eltört s így a kocsi a vágásból ezen rázkodtatás által kijötték. A menet épen egy hid közelében vala, melly egy rémitő mélység fölött állott. A gőzmozdonyt sehog sem sikerült föltartani s minden erőködés daczára a hidra érkezett, mellynek gerendái a rémitő teher alatt erősen megrendültek. A mozdony s az első kocsi szerencsésen átkeltek; de a harmadik kocsinál a hid berokadt s a kocsi mint-

egy 10—12 lábnyi mélységbe lezuhant; a következő koci utána esett s az első egészen összeuzá. Két személy rögtön szörnyet halt s mintegy harminczan erősen megsebesültek.

ÉRTEKEZŐ.

Napló-törredék.

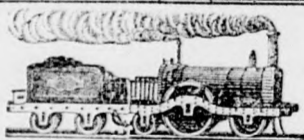
III.

Tokaj augusztus 7kén. Zemplén vármegyében két hétig tartott barangolásom alatt különös dolgokat kellet tapasztalnom; mert vannak itt is, mint más vármegyékben, az ugynevezett népboldogítók, a kik szüntelen ajkaikon hordozzák a nép boldogságát, és azt sallangos szónoklataikkal a constitutio!! sánczaiba bevenni törekednek: azonban izraelita hasznóbérlők által ugyanazon nyomorult népet addig sarczolják, míg telkét elhagyni, és azt a szomszéd Galiciából bevándorló zsidónak — ingyen! — átengedni nem kénytelenítetik; vannak itt is népboldogítók, a kik a zöldsztálnál a népnevelést, a falusi iskolákat szüntelen sürgetik: azonban jobbagyákat ünnep és vasárnapokon urdolgára hajtják, vagy legalább számítaltatnak velök; pedig a népnek legczélszerűbb iskolája a templom és az Isten igéje; vannak itt is, a kik minden alkalommal a pest-fiumei vasutról legszebben perorálnak, de midőn a tokaji utról van szó, akkor szép csendesen hallgatnak; mert — azt mondják — a szabolsi gabona ugy is olesóságot tesz Zemplénben, és a zempléni borokat nem lehetne drágán eladni, ha a lengyel vevők Tokajba is jöhétnének; azért járhatlanná kell tenni a tokaji utat!! vannak itt is Zemplénben olly liberálisok, kik a házi adó mellett szüntelen harcolnak; de azért még az 1840dik éven rájuk vetett országgyűlési költségeket sem fizették be: ezek azután az igazi liberálisok, kiknek ajkaikról a hazafiság, a szabadság, a jogegyenlőség és tudja Isten mi cifra szavak zengnek; az illyen népboldogítóknak higgyen a ki akar, én nem. Illy tapasztalásokkal gazdagodva f. hó 5kén estvéli 7 órakor Tokajba érkeztem, és az arany sashoz czimzett vendéglőben szobát nyitattván magamnak, midőn zempléni utamról gondolkodni kezdtem, egy uriforma ember következő hirdetményvel lepett meg: „Tokaj augusztus 5kén 1846. Műkedvelők által Külföldiek. Eredeti vigjáték, 2 felvonásban. Fáy András-tól. Személyzete. — Alól „Kik előítélet rabjai, s béklyót hordoznak szabad érzelmeiken — azokhoz — szánalmunkon kívül semmi szavunk; — de kik a színművészet hatalmas erejét, fölülemelkedve minden előítéleteken nemcsak tudják, hanem érzik is, azokkal megvárva meleg részvétüket, kezdet szorítanak a műkedvelők. Kezdet 8 órakor. — Ezen valóban művészi! tollal szerkezett hirdetményt kétszer is átolvasván, nehogy mint szegény utazó a tokaji műkedvelők által előítéletek rabja lenni látszassam, és gondolván azis — mert a ezél a hirdetményben nem volt kijelentve, — hogy ezen jó urak valamely intézet javára művészkednek, 8 órakor pontban a vendéglő teremében megjelentem, de az előadás a jelenlevők nem csekély boszuságára csak 9 órakor

kezdődött. A szindarabról és előadásáról, — az a bírálást meg nem érdemli, — ezennel hallgatok; de el nem hallgathatom azt: hogy a játék végén egy torzomborz bajszu s nagy szakálu ur a színpadra kijött, és egy könyvet föltárván, abból Kuthy Lajos észrevételeit a lelencházakról olly nagy tüzzel kezdte olvasni, hogy a jobb érzésű és nevelésű nőket és hölgyeket lassankint mind kiijesztette a színházból. Mit akart a tisztelt ur ezen észrevételekkel, meg nem foghatom; ezen fölolvadás által alkalmasint arra számolt, hogy tetleg megmutassa, miszerint ő maga szabad érzelmeit béklyóba nem tartja; ha ez volt célja, ugy azt elérte; de ha bennünket ezzel mulattatni akart, ugy szánalmunkon kívül hozzá semmi szavunk; és bár a színművészet hatalmas erejét fölülemelkedve minden előítéleteken nemcsak tudjuk, de érezzük is: vele, mint ollyannal, a ki a szemérem és illedelem korlátin túlsapongva, sok ártatlan szívet szentelen fölolvadásával megbotránkoztatott, kezetsoha sem szoritunk. Nem vagyunk ugyan ellenei a lelencházaknak, sőt hogy honunkban mielőbb létesüljenek, szívünk legforróbb vágyai közé tartozik; de hogy azokról észrevételek közhelyen, ártatlan hölgyek előtt fölolvastassanak, azt nem lehet helyeselnünk; mert az illy botránys fölolvadások által a gyenge nőnem a női erények legdrágábbikát, a szeméremt, könnyen elveszitheti, és elvetemedetté válhatik. A szemérem a nőben ollyan mint a rózsza, mellynek egy levelét ha kitépjük, a többi maga lehull. A színművészetnek uraim! nem az célja, hogy az ártatlanokban az erényt megölje; hanem hogy az erények megkedvelésére ösztönözze, bátorítsa még a megromlottakat is; ha ezen cél felé törekedni fogtok, akkor műkedvelőknek nevezhetitek magatokat; de eddigi előadások után csak mükinzőknak, — s erényhőhéroknek nevezni fog a műveltebb közönség. — Illy gondolatok közt aludni mentem; másnap fölébredvén, inasomtól hallám, hogy a szomszédban egy tisztos lelkésznek ablakát betörték, és a bedobált 1 fontnyi nehézségű kő egy bölcső mellé esett, mellyben 3 hónapos csecsemő aludt; kik voltak a szemtelének, kik azt elkövétték, még eddig nem tudni; de bizonyosan ollyanoknak kellett lenni, a kik nem hordoznak béklyót szabad érzelmeiken: lám a tegnapi hirdetmény milly hamar megtermette a maga keserű gyümölcsét; — még is uraim csak szép dolog az a szabadság, hiszen a barom is szabad érzelmeinek engedve szabadon ökleli társát a legelőn; — de pásztorát még sem bántja; sőt a disznó is engedelmes kondásának hát az ember az Istennek legfenségesebb teremtménye? oh ez megvetve minden isteni és emberi tekintélyt, szabadon rohan mindenhova szabad érzelmeinek tanácsadása után!! — Tokajból el kell mennem; ugyanazért zempléni naplómát csak Miskolczról veendő ön, addig is Isten velünk.

Lipthay Sándor vezetése mellett szerkeszti

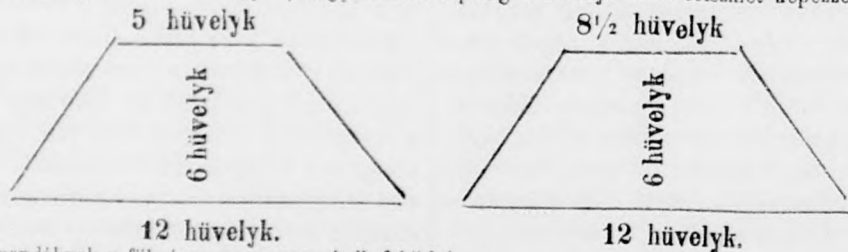
Illusz Oláh János.

A magyar középponti vaspályához megkivántató tölgyfa-ászokgerendák szállítását illető hirdetmény.

Az alólt igazgatóság a közlebbi s ugyszinte későbbi évekre szükséges tölgy- s fejtölgyfa-keresztgerendákra, mellyeknek hossza 7 1/2 láb, fenéklap szélessége 12 hüvelyk, magassága 6 hüvelyk legyen, s az írásbeli ajánlatokra pedig, mellyekben 5000—30.000 darab mennyiség befoglalathatnak, következő föltételeket alapította meg, u. m.:

1ször. A fölszínnek, mellyre a kerékvas fektetetik, olly simaszögletesre kifaragottnak kell lenni, hogy egy ötödöröszt a szállítandó mennyiségnek: 8 1/2 hüvelyk-, négy ötödöröszt pedig 5 hüvelyk tiszta fölszínét képezze.

2ször. A gerendának a fölszínén egyenesen kell fekvődni.
3ször. Az írásbeli ajánlatok Ujfalu- (a határszélnél) Pozsony-, Cseklész-, Diószeg-, Sellye-, Érsekujvár-, Köböl-, Párkány és Nagy-Marosi szállítókra utasítandók, a hova a keresztgerendák szabadon letétehetnek.
4ször. Az ajánlatokhoz az egyezési öszvegtől 10%nyi bánatpénz készpénzben, vagy ausztriai statuspapírosokban, a napifolyam szerint, esatlandók.
5ször. A különleges föltételek az igazgatóságnál megtekinthetők.

Pozsony augusztus 1jén 1846. **A magyar középponti vasut igazgatósága. (3—6)**

A helyévvallástételt követő dunamelléki egyházkerületnek szabados Kecskemét városában tartandó közgyűlése, e folyó 1846. évi october 5kén fogja kezdetét venni. Az ezt megelőző napon fötszítelendő Polgár Mihály urnak superintendensi hivatalába leendő beigtatása fog véghez menni. Báthory Gábor m. k. egyházkerületi jegyző.

Csődök.

29340. Komárommegye csödtörvényszékének jelentése szerint Zámory Adolf hitelezői csödületének határnapja folyó évi september 16kára tüzetvén ki, tömeggondnokká Csontos István szolgabíró, perügylővé pedig Kürty Alajos főügyész neveztetett; mi is ezennel kihirdetetik. Kelt julius 28. 1846.

26282. A mlgu m. kir. udv. helytartótanács augusztus 4kéről 30322. szám alatt kelt rendelete következtében ezenel közhírré tétetik, hogy Pest városa tanácsának fölrása szerint Duckat Ferencz helybeli mészárosmester hitelezői csödületének határnapja folyó évi september 7kára tüzetvén ki, tömeggondnokká Joób Agoston, perügylővé pedig Esch Antal hités ügyvéd neveztetett. Kelt julius 7. 1846.

Pozsony városa tanácsának jelentése szerint ezennel közhírré tétetik, hogy néhai Nafz Sebestény, volt helybeli polgár s chokoládékészítő hátrahagyott tömege ellen az illető hitelezők megjelenésére f. évi augusztus 26dika tüzetett kicsödület határnapul, perügylővé Kollárik István városi főügyész neveztetvén Kelt Pozsonyban julius 25kén 1846.

21266. Torontálmegye jelentése szerint Karnász István törökbecsei lakos hitelezői csödületének határnapja folyó évi september 3. 4 és 5dikére tüzetvén ki, tömeggondnokká Sztorgovics János törökbecsei uralom irnoka, perügylővé pedig Jednák Simon tisztbli ügyvéd neveztetett. Kelt jun. 23. 1846.